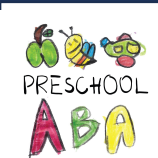

Strategije za uklanjanje izazovnog ponašanja

For Primary and Preschool Teachers

Do kraja ovog modula polaznici će moći:

1. Razumjeti i opisati strategije ponašanja za uklanjanje izazovnog ponašanja
2. Opisati i koristiti proaktivne strategije
3. Opisati i koristiti reaktivne strategije
4. Identificirati i podučiti zamjensko ponašanje
5. Analizirati napredak i unositi potrebne promjene

Strategije ponašanja

- Strategije ponašanja koje se koriste za uklanjanje izazovnog ponašanja
- BSP

Proaktivne strategije

- Primjenjuju se prije pojave izazovnog ponašanja;
- Koriste se za povećanje vjerojatnosti pojave željenog ponašanja

Zapamtite – ponašanje se ne mijenja preko noći

Proaktivne strategije – Pažnja

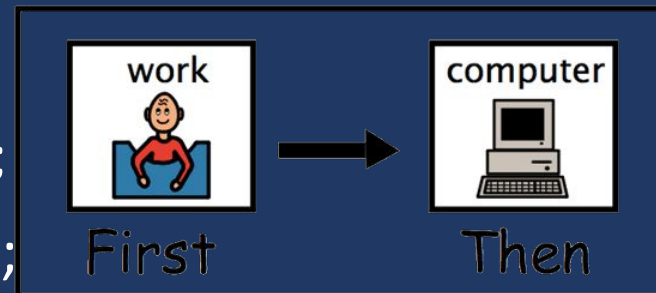
Koje biste strategije koristili za ponašanje koje održava funkcija pažnje? – razmislite o tome 5 min

- Smještanje djeteta blizu odgojitelja;
- Poučavanje djeteta prikladnim načinima traženja pažnje;
- Poučavati dijete vještinama socijalne interakcije kako bi se povećala vjerojatnost pozitivne pažnje vršnjaka;
- Obasipati dijete pažnjom kada nije uključeno u izazovno ponašanje.

Proaktivne strategije – Bijeg

Koje biste strategije koristili za ponašanje koje održava funkcija bijega? – razmislite o tome 5 min

- Osiguravanje izbora;
- Uporaba vizualne podrške (prvo – zatim kartica);
- Započeti s lakšim zadacima (bihevioralni zamah);
- Osiguravanje čestih pauza kada dijete nije uključeno u izazovno ponašanje (nekontingentno potkrepljenje);
- Prilagođavanje težine ili duljine zadatka;
- Korištenje vizualnih rasporeda i mjerača vremena;
- Poučavanje djeteta traženju pauze ili dodatnog vremena za izvođenje zadatka na primjeren način.

Proaktivne strategije – Dobivanje predmeta/aktivnosti

Koje biste strategije koristili za ponašanje koje održava funkcija dobivanja predmeta/aktivnosti? – razmislite o tome 5 min

- Pravovremena najava završetka ili promjene aktivnosti (strategija pripremanja);
- Korišćenje vizualne podrške kako bi dijete znalo kada će imati pristup svojoj omiljenoj aktivnosti/predmetu;
- Omogućavanje češćeg pristupa omiljenim predmetima kod izostanka izazovnog ponašanja (strategija nekontingentnog pojačanja);
- Korišćenje vizualnih rasporeda ili mjerača vremena;
- Poučavanje zahtijevanju predmeta ili aktivnosti na primjeren način.

Proaktivne strategije – Senzorna funkcija

Koje biste strategije koristili za ponašanje koje održava senzorna funkcija? – razmislite o tome 5 min

- Poučavanje djeteta alternativnom ponašanju koje za dijete ima istu senzornu funkciju kao i izazovno ponašanje (npr. Žvakanje „žvakalice“ umjesto majice);
- Osiguravanje jednostavnog pristupa alternativnim izvorima senzornog iskustva (npr. Osiguravanje slobodnog pristupa senzornoj kutiji)

Zamjensko ponašanje

- Podučavanje alternativnog ili željenog ponašanja

Alternativno ponašanje

- Ima istu funkciju kao i izazovno ponašanje
- ✓ Traži stvari
 - ✓ Traži pažnju
 - ✓ Traži pauzu

Željeno ponašanje

- Nema istu funkciju kao izazovno ponašanje
- ✓ Čeka
 - ✓ Dijeli
 - ✓ Završava aktivnost
 - ✓ Igra se

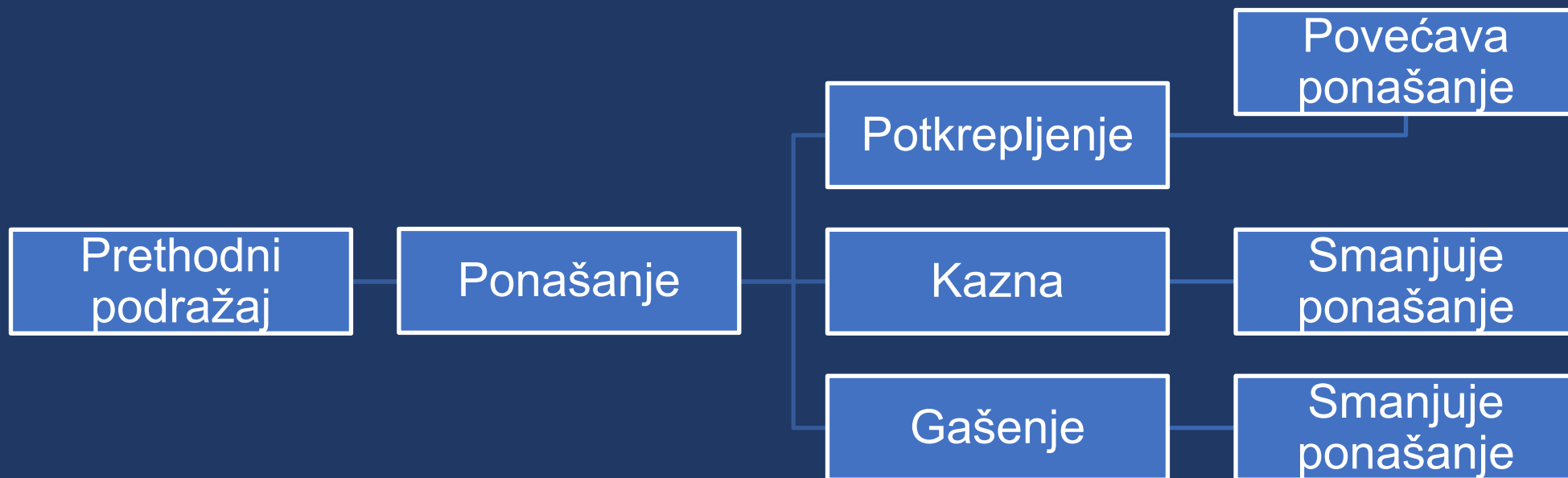
Zamjensko ponašanje

- *Koje biste alternativno i/ili željeno ponašanje naučili dijete u sljedećim primjerima?*

Izazovno ponašanje	Alternativno ponašanje	Željeno ponašanje
Dijete je u ispadu jer se ne želi igrati s lego kockicama	Kaže "Ne želim se igrati"	Izgradi toranj od lego kockica
Dijete plače jer želi izaći van, ali pada kiša	Kaže: "Želim izaći van"	Igra se unutra s ostalim igračkama
Dijete udari vršnjaka pa ga učiteljica odvede sa strane i razgovara s njim	Zamoli učitelja da ostane s njim ili da igra igru s njim	Igra se sam i čeka pažnju učitelja
Dijete plače kada se od njega traži da obrubi slova	Traži da zadatak završi kasnije	Obrubi 3 slova

Reaktivne strategije

Strategije koje se koriste nakon pojave izazovnog ponašanja.

Reaktivne strategije

Gašenje

- Prethodno pojačano ponašanje više nije pojačano

*Zamislite, kako biste iskoristili gašenje ako dijete plače jer želi igračku.
Razmislite, kako biste koristili gašenje kod djeteta koje ne želi obući cipele.*

Mogućnost pojave ispada za vrijeme gašenja.

Reaktivne strategije

Kazna

- Kazna (kao i gašenje) ne smije se koristiti samo.
- Negativne posljedice kazni.

Navedite neke moguće nuspojave korištenja kazne.

Kazna vs gašenje

Kazna	Gašenje
 ponašanje - odmah	 ponašanje - postupno
- Uklanja pozitivno potkrepljenje koje osoba već ima.	- Uskraćuje potkrepljenje koje održava ponašanje.
Nuspojave: - Može izazvati agresiju kod djeteta - Može stvoriti ponašanje izbjegavanja - Korištenje kazne može negativno ojačati osobu koja koristi kaznu - Korištenjem kazne modeliramo ponašanja koja bi djeca mogla koristiti u budućnosti - Etički problemi s primjenom kazne	Nuspojave: - Mogućnost pojave ispada za vrijeme gašenja

Miltenberger, 2004

*Kad Marko prekine mamu na telefonu, a ponašanje je potkrepljeno pažnjom roditelja, kako bi izgledalo gašenje?
Kako bi izgledala kazna?*

Reaktivne strategije

Da biste povećali željeno ponašanje

- Nekontingentno potkrepljenje;
- Ekonomija Žetona;
- Pozitivno potkrepljenje.

Aktivnost (prilog 5)

Korištenje pozitivnog potkrepljenja

- Naučiti odgojitelje kako koristiti pozitivno pojačanje za poticanje dijeljenja i izmjenjivanja.

Aktivnost (Prilog 5.)

Procijenite strategiju
intervencije u ponašanju

Sudionici gledaju video
strategije intervencije u
ponašanju i procjenjuju
njezinu učinkovitost.

Plan podrške ponašanju (PPP)

PPP je pisani dokument koji opisuje proaktivne i reaktivne strategije i ponašanja koja je potrebno naučiti kako bi se zamijenilo izazovno ponašanje.

Mora sadržavati:

1. Opis izazovnog ponašanja
Funkcij ponašanja
Proaktivne strategije
Reaktivne strategije
Zamjensko ponašanje
Plan potkrepljenja

Aktivnost (Prilog 11.)

Razviti plan podrške ponašanju (PPP)

(materijali)

- **SCENARIJI ZA PPP-A**

Aktivnost (Prilog 11.)

Igranje uloga pomoću intervencijskih strategija napisanih u PPP-u

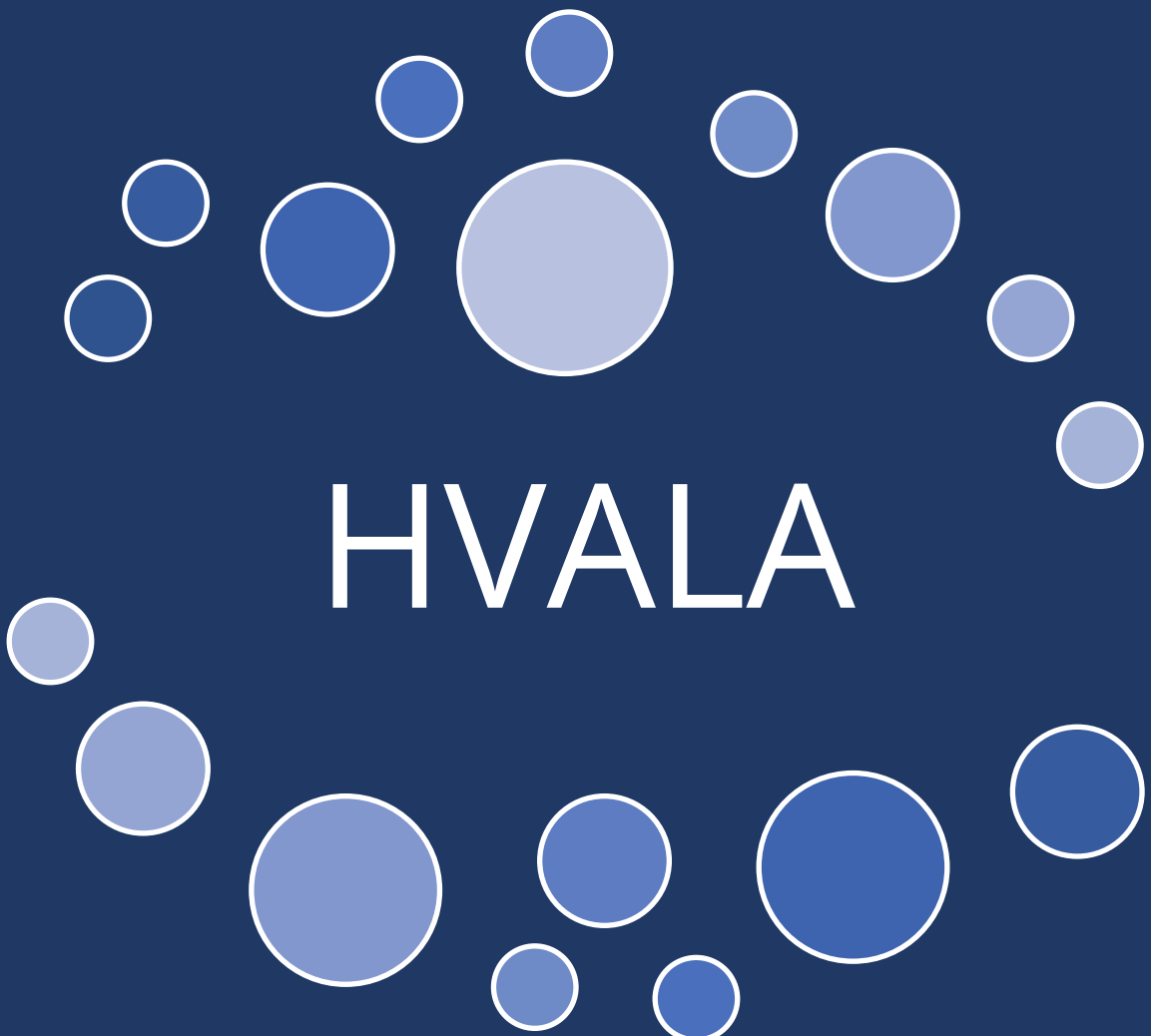
(materijali)

- **SCENARIJI ZA PPP-A**

Pregled napretka

Zašto plan možda neće uspjeti?

1. Nedosljedna provedba
Nedovoljno potkrepljenja
Okolišni čimbenici
Odabir neprimjerenog ponašanja
Nedostatak individualizacije

HVALA